

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 zjutraj.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Val dopisi naj se pošiljajo uredništvu lista. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Štefan Godina. Lastnik konsorcijski list „Edinost“ — Tisk tiskarne „Edinost“, vpisane zadruge z omejenim poročilom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20.

Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Naročnina znaša: Za celo leto K 24.—
Za pol leta 12.—
Za tri mesece 6.—
za nedeljsko izdajo za celo leto 5.30
za pol leta 2.60

EDINOST

Posamezne številke „Edinosti“ se prodajajo po 6 vinarjev, zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglasi se računajo na milimetre v širini ene kolone. Cene: Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 10 vin. Osmrtice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov mm po 20 vin. Oglasi v tekstu lista do pet vrst K 20.— vsaka nadaljna vrsta 2.—

Mali oglasi po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev.

Oglase sprejema inšerati oddelček „Edinosti“. Naročniki in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plača in toži se v Trstu.

Uprava in inšerati oddelček se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštnoštevilni račun št. 841.652

Večdnevna bitka pri Novem Aleksincu končala s popolnim porazom za Ruse.

Vsi ruski napadi pri Novem Aleksincu odbiti. Ob Iku in Styru delovanje Rusov peša. Pri Vilejki ruski navalni zavrnjeni. Napredovanje Nemcev ob Berezini. Na laški fronti nič posebnega.

Velike bitke na zapadnem bojišču se nadaljujejo. — Zavezniki dosegli samo delne uspehe.

Z avstrijsko-ruskega bojišča.

DUNAJ, 26. (Kor.) Uradno se objavlja: 26. septembra 1915, opoldne.

Sovražnik je tudi včeraj z velikimi silami nadaljeval poizkuse, da bi prebil našo fronto pri Novem Aleksincu. Ze več dni traja bitka. Se je končala s popolnim porazom za Ruse. Kjerkoli se je sovražnik posrečilo trenutno vdreti v kak naš stolski jarek, je bil od naših naglo došlih rezerv povsod pognan zopet nazaj. Se včeraj popoldne in zvečer se je južno Novoga Aleksinca zaporedoma razbilo deset ruskih napadov in vzhodno Zalošč so bili sovražni oddelki, ki so se skozi razbite naše ovire prebili v naše postojanke, odvedeni kot ujetniki.

Na fronti Ikva - Styru je delovanje sovražnika opešalo.

V vzhodni Galiciji vlada mir.

Na Litvinskem se bojuje c. in kr. sile so podsilile nasprotnika pri Krasnu na vzhodni breg gorje Ščare.

Namestnik šefa generalnega štaba, pl. Höfer, fml.

Z nemško-ruskega bojišča.

BERLIN, 26. (Kor.) Veliki glavni stan, 26. septembra 1915.

(Armada skupina generalfeldmaršala Hindenburga.) Vzhodno Vilejke so bili ponovni ruski napadi odbiti. Zapadno Vilejke se vrše srdliti boji.

Na fronti med Smorgonom in Višnevom smo na več mestih udili v sovražne postojanke. Boj se nadaljuje.

Severozapadno Zabrezne smo potisnili Ruse preko Berezine. Dalje južno, pri Bje-tatičih in Ljubci smo prispeili do Njemena. Ujetih je bilo 800 mož in uplenjeni dve strojni puški.

(Armada skupina princa Leopolda bavarskega.) Sovražnik je bil potisnjen dalje proti vzhodu. Ujetih je bilo 550 mož.

(Armada skupina generalfeldmaršala Mackensena.) Položaj je neizpremenjen.

Jugovzhodno bojišče. — Pri nemških četah se ni zgodil ničesar pomembnega.

Vrhovno armadno vodstvo.

Stavke v moskovskih tovarnah.

KOPENHAGEN, 25. (Kor.) »Politiken« poroča iz Petrograda: V mnogih tovarnah v Moskvi delavci stavkajo. Več listov ne more izhajati. En dan je bila vsa Moskva brez listov. Magistrat je pozval delavce na delo. Stavke da se morajo kot izdajstvo domovine strogo kaznovati. Vsi delavci obsežnih stavk so se sestali v Moskvi moskovska mestna duma in zemstva.

Bark v Londonu.

LONDON, 25. (Kor.) Ruski finančni minister Bark ostane več dni v Londonu. Bil je sprejet včeraj od kralja. Posveto-vanja z zakladnim ministrom Mac Kenno še niso končana.

Z avstrijsko-italijanskega bojišča.

DUNAJ, 26. (Kor.) Uradno se objavlja: 26. septembra 1915, opoldne.

Včeraj se je omejevalo delovanje Italijanov na srdito obstreljevanje po ženevski zastavi na daleč zaznamovane bolni-

snice Rdečega križa v Gorici. Sovražna artiljerija je petkrat zadela ta zdravstveni zavod, pri čemer je ena granata udila v operacijsko dvorano. Nadaljnih 53 krogelj je padlo v neposredno bližino postojla. Kakega vojaškega namena to po medna-rodnih pravih protipostavno dejanje ni imelo, ker se daleč naokrog niso nahajale nikake čete.

Namestnik šefa generalnega štaba, pl. Höfer, fml.

Demisija italijanskega mornariškega ministra.

BERN, 25. (Kor.) Kakor poroča italijan-sko časopisje, je italijanski kralj sprejel prošnjo mornariškega ministra Viale za odstop.

Balkansko bojišče.

DUNAJ, 26. (Kor.) Uradno se objavlja: 26. septembra 1915, opoldne.

Jugovzhodno bojišče: Ničesar novega.

Namestnik šefa generalnega štaba, pl. Höfer, fml.

Z zapadnega bojišča.

BERLIN, 26. (Kor.) Veliki glavni stan, 26. septembra 1915.

Zapadno bojišče. Boji, ki so se pričeli z nastopom več mesecev pripravljen francosko-angelske ofenzive, so se na večjem delu fronte nadaljevali, ne da bi se napadalci na imenovanja vreden način približali svojemu cilju. Ob obrežju so skušale tudi angleške ladje napade z artiljerijo, posebno z obstreljevanjem Zee-brugga. Imele niso nobenega uspeha. Po-tem ko se je ena ladja potopila in ste bili dve drugi poškodovani, so se ladje uma-knile.

V oddelku Yperna je imel sovražnik velike izgube; prosopehovi ni izvajal. Angleži so pustili v naših rokah dva ofi-cirja in 100 mož in 6 strojnih pušk.

Jugozapadno Lilla se je nasprotniku po-srečilo, potisniti eno naših divizij pri Loosu iz najsprejeda v drugo obrambno črto. Pri tem imamo seveda znatne izgube, tudi na materialu vseh vrst, vzdah-nem med postojankami. Prednapad, ki se vrši sedaj, uspešno napreduje.

Razvaline nekdanje vasi Souchez smo prostovoljno izpraznili. Stevilni drugi na-padi na tej fronti so bili gladko odbiti, na mnogih mestih z največjimi izgubami za nasprotnika. Pri tem se je posebno odli-koval 39. deželobrambni pešpolk, ki je moral pri predornem poizkusu v maju se-verno Nenvilla vzdržati glavni sunek. U-jeli smo tu nad 1200 mož, med njimi enega angleškega brigadnega poveljnika in več oficirjev in uplenili 10 strojnih pušk.

Tudi pri borbi med Reimsom in Argoni je morala severno Perthesa ena nemška divizija vsled skoro 79 urnega nepresta-nega bombardiranja razrušeno najspre-dnejšo postojanko izprazniti in se uma-kniti v drugo črto, nahajajočo se 2-3 km zadaj. Sicer so se tudi tu izjavili vsi so-vražni predorni poizkusi.

Posebno trdovratni so bili boji severno Mournelon le Grand in tik zapadno Ar-gonov. Tu je tudi imel napadalec največje izgube. Severonemški in hesenski deželni bramborci so se bili izvrstno. Ujetih je

sem stal pred njim, ves razburjen in z raz-klanim srcem, kakor pravi mornarij. Njegovo rjavo in odkrito lice, drugače ze-lo dobrohotno, se mi je zdelo strašno sve-čano. Učinkovalo je name kakor Nepta-novo lice v trenutku, ko izgovarja klasi-čne besede: Quos ego!

— Dober dan, dragi, dober dan! — je začel in mi podal roko, kakor da ne bi niti oddalec slutil vzroka mojega poseta.

— Dober dan, gospod de Clement! — sem odgovoril še bolj razburjen in v še večji zadregi.

Nekaj trenutkov je upiral svoj živahni in upirajoči pogled vame, in nehotne sem povesil oči. Po tem molku me je dobro-hotno potrkal po rami in dejal:

— Tako, tako, dečko, torej že mislimo na mlada dekleta? Domišljavamo si, da smo zaljubljeni?

— Je več kot domišljija, gospod, zatru-jem vam, da je res . . .

— Ej, ej! Ali je Margareta, ki jo ljubiš, ali njena dota?

— Dajte mi svojo hčer brez dote, go-spod, razpologajte z njenim imetjem, kakor hočete, in videli boste, ali ne bo Mar-gareta z menoj prav tako srečna, kakor zaslužiti.

bilo nad 3750 Francozov, med njimi 39 oficirjev.

V zračnem boju so imeli naši letalci dobre uspehe. En bolni letalec je zapadno Cambrai sestrelil eno angleško letalo. Južno Metz je poročnik Böike, ki se je dvignil za poskušajo, zbil eno francosko letalo. Podporočnik Böhm, ki se je dvignil v svrhu, da prežene iz treh letal obstoje-če francosko brodovje, ki je nameravalo napasti Freiburg, je sestrelil dve letali. Le tretje je ubežalo.

Vrhovno armadno vodstvo.

S turških bojišč.

CARIGRAD, 25. (Kor.) Iz glavnega stana se poroča:

Dardanelska fronta: V Anaforti so naše poizvedovalne kolone na levem krilu so-vražnih strelnih jarkov uplenile okoli 30 pušk in več vojnega materiala. Pribrili smo si zopet del postojank, ki jih je zase-del sovražnik pri izkrcanju na tem krilu.

Pri Ari Burnu obojestransko slabše streljanje.

Pri Sedid Bahru je eden naših oddelkov napadel na levem krilu z ročnimi grana-tami postojanke sovražnika za metanje bomb, nakar je bilo preprečeno metanje bomb.

Kavkaška fronta: Vzhodno Vana, v o-kolici Hošaba, so naše prednje čete pre-nagale sovražnika, ki je bil prisiljen, da je pobežal v vzhodni smeri. Ostavil je v naših rokah množino pušk in vojnega ma-teriala.

Sicer ničesar pomembnega.

Francoski parnik potopljen.

FRANKFURT, 26. (Kor.) »Frankfurter Zeitung« poroča iz Aten: V Libijskem mo-rju je podvodnik potopil francoski 5000-tonski parnik »Ravitaileur«. Moštvo je rešeno.

Vesti z Balkana.

LONDON, 25. (Kor.) Kakor poroča Reuterjev urad, je državni tajnik sir Grey sprejel včeraj popoldne zaporedoma po-slanike Grške, Rumunije in Srbije. Grške-mu poslaniku je naznanil, da je dobil br-zojavno njegove vlade, da se smatra mo-bilizacija proti Bolgarski kot odredba e-lementarne previdnosti.

BERLIN, 26. (Kor.) Privatni korespon-dent Wolfiovega urada v Atenah poroča z dne 24. t. m.: Mobilizacija na Grškem po-meni, kakor mi je bilo znova potrjeno, ču-ječno oboježeno nevarnost, ki ni proti nikomur provokatorična in ki se je brez nujne potrebe ne opusti.

ATENE, 26. (Kor.) Gunaris je bil brzo-javno poklican k kralju.

ATENE, 24. (Kor.) (Zakasnelo.) Vlada je sklenila večje posojilo z grško narodno banko. Banka bo dala takoj predujem, ki bo znašal 12—20 milijonov drahem.

Razpoloženje v Atenah po proklamir-anju mobilizacije je skrajno mirno. Javno mnenje odobrava varnostne odredbe vlade in jih smatra kot potrebne za varstvo dežele.

Časopisje naglašja mirovne namene Grške. Venizelosu prijazno časopisje pouda-rija, da je zveza med Srbijo in Grško ne-razdružljiva, naglašja pa tudi, da so bile odredne vojaške odredbe ukrenjene le iz previdnosti in v varstvo dežele. Tudi o-

pozicijsionalno časopisje odobrava mobi-lizacijski sklep, vendar pa izjavlja, da po-meni izključno varnostno odredbo, ki je popolnoma neodvisna od političnih vprašanj, ki še niso na vidiku. List »Nea Ime-ra« izraža nado, da bo Venizelosov kabi-net odstopil.

CARIGRAD, 25. (Kor.) Knez Hohenlo-he, ki je zastopal poslanika barona Wan-genheima tekom njegove odsotnosti, je bil popoldne povodom njegovega pred-stoječega odhoda sprejet od sultana v avdienci.

ATENE, 24. (Kor.) (Zakasnelo.) Kakor poroča »Messenger d'Athenes«, se je iz-rekla Francija pripravljena, da otvori grški vladi kredit sto milijonov frankov v kritje vojaških izdatkov.

NEW-YORK, 25. (Kor.) »Associated Press« poroča iz Sofije od 24. t. m.: Vče-rajšnja prizadevanja diplomatskih zastop-nikov entente, da bi govorili z Radosla-vovim, so ostala brezuspešna. Popoldne predložijo diplomatije entente zadnje pred-loge entente.

Mobilizacija sijajno napreduje. Vpokli-cano moštvo je izvrstno opremljeno. Pri-čakuje se, da bo bolgarska armada te-kom nekaj dni pripravljena za boj.

Romunska ne mobilizira.

BUKAREŠT, 26. (Kor.) V včerajšnjem ministrskem svetu je, kakor se glase so-glasno vsa poročila, pokazala presoja po-ložaja, ki je nastal po mobilizaciji Bolgar-ske in Grške, da za Romunsko ni potrebe, da bi odgovorila z enakimi ukrepi.

Tretje avstrijsko vojno posojilo.

DUNAJ, 26. (Kor.) V poštnohramilniškem uradu se je vršila včeraj pod pred-sedstvom guvernerja dr. Karla Letha se-ja konzorcija za izvedbo državnih kre-ditnih operacij. Razpravljalo se je o tre-tjem vojnom posojilu in vseh vprašanjih, ki prihajajo pri tem v poštev. Tako čas kakor tudi tržni položaj se smatrata ugodna za posojilo. Guverner predloži pred-loge konzorcija že v kratkem finančnemu ministru baronu dr. Englu.

Razglas.

Zaradi vedno naraščajočega pomanka-nja in težavnega uvoza kladne živine v Trst, postaja v zadnjem času zadostna preskrba mesta z mesom vedno težavnejša. Zgodilo se je celo, da je prebivalstvo ostalo kak dan skoraj popolnoma brez mesa.

Da se izogne tej nevarnosti in omogoči zadostno dobavo živine mestni klavnic, je ukrenil cesarski komisar, da se za se-daj v terek, sredo in četrtek tega tedna razdeli mesarjem prvikat neka količina mesa, ki ga je pred časom nabavila ob-ščina in ga dala hraniti v ledenicah Austro-Amerikane.

Cesarski komisar si pridržuje, da do-loči za porabo nadaljnje količine zmernje-nega mesa, če se dotlej ne pomnoži do-voz žive govede, oziroma če bi se dotlej ne mogla dognati po ces. komisarju že u-vedena pogajanja za uvoz danskega mesa.

Meso, ki je sedaj daje v prodajo občina in je moralo biti najboljši kakovosti, da se je moglo hraniti v ledenicah, ter se je moralo plačati že tedaj po visokih cenah, se bo prodajalo po naslednjih cenah:

— Tako, tako! In zakaj ne, če smem vprašati?

— Ko sem prišel k vam, sem imel svoj namen.

— In kakšen namen, gospod bahač?

— Namen, da dobim odgovor od vas. Rekel ste tako moji materi in čakal bom tega odgovora tako dolgo, da ga dobim.

— Misliti?

— Da, mislim.

— In če ti ga ne dam danes zjutraj?

— Ostanem do večera.

— In če ti ga ne dam niti jutri?

— Bom čakal cel teden, če bo treba, cel mesec, celo leto, če bo treba.

— Ne da bi odjadal od mene?

— Ne da bi odjadal od vas.

Moje vedenje je očitno nekoliko pre-senetilo gospoda de Clementa. Zdelo se je, da je trenutek omahoval med nejevoljo in veselostjo. Končno je zmagala dobra volja. Potrkal me je vdrugo po rami in se začel smejati. Potem pa je vzkliknil:

— Torej je le res! Ti ljubiš Margareto?

— Obožujem jo.

— Hm! hm! — Obožujem, to je kmalu rečeno.

— Kaj je hitreje rečenega, kot resnica?

— No, seveda! Toda ali je to samo lju-

prednji deli z doklado K 5'36 kilogram; zadnji deli z doklado K 5'92 kilogram.

Doklada sme znašati največ 20 do 25% teže mesa, ki ga zahteva posamezni kupec.

Mesarji, ki bi se ne držali določenih cen ali zgoraj označene teže doklade, se brez ovinkov izključijo od prodaje mesa, ki ga dobavlja občina.

Mesnice, v katerih se bo prodajalo to meso, bodo označene z napisom in pride-janimi cenami.

Cene mesa, dobavljenega po zasebnih prodajalcih, ostanejo seveda iste, kakor jih je že objavila mesarska zadruga.

Trst, 25. septembra 1915.

MESTNI MAGISTRAT.

Domče vesti.

Mesarska zadruga je določila naslednje cene za meso: prednji deli z doklado K 4'64, brez doklade K 6; zadnji deli z do-klado K 5'36, brez doklade K 6'72.

Mestna zastavljalnica. Ker nam mestna zastavljalnica, ki je tudi pod nadzorstvom cesarskega komisarja, dosledno in men-da načeloma ne pošilja svojih objav, po-smenam po menda pri njej boljše zapi-sanem »Lavoratoru«: Danes, 27. t. m., se bodo v mestni zastavljalnici prodajale za-stavljene »dragocenosti« serije 135, zasta-vljene meseca januarja na zelene listke in sicer od št. 207201 do št. 205800.

C. kr. poštno in brzojavno ravnateljstvo sporoča, da je vsled odloka c. kr. trgov. ministrstva z dne 22. IX. 1915 št. 29813/P ex 1915 razpošiljanje blagovnih vzorcev vojakom na bojnem polju pod znorimi pogoji raztegnjeno na sledeče vojno-po-štne urade: 27, 32, 38, 40, 42, 44, 47, 50, 63, 68, 70, 71, 72, 75, 87, 92, 104, 132, 139, 162, 173, 206, 351, 352, 353, 355 in 507.

Umrli so: Prijavljeni dne 26. t. m. na mestnem fizikatu: Marega Rinald, 14 me-secev, Rocol št. 911; Rapotec Morski, 9 mesecev, ul. dei Porta št. 3; Spiler Karel, 4 mesece, ul. del Broletto št. 30; Vascon Alojzija, 37 let, Carhola zgornja št. 204. — V mestni bolnišnici dne 26. t. m.: Koci-iančič Andrej, 27 let; Kleva Josip, 33 let; Kucer Karel, 45 let; De Vecchi Karel 28 let.

»Kdo je to?« Angleški list »Daily Mail« je obelodanil nedavno fotografijo skupine 23 ane-lskih ujetnikov v Nemčiji v namen, da bi jih so-rodniki in domovini mogli identificirati. Na vprašanje lista »Kdo je to?« je odgovoril cel kup dopisov, v katerih so ljudje z veseljem javljali, da so izpoznali svojega sorodnika ali znanca. Ali nastalo so tudi različne tragikomične zamene, ker je včasih tudi več rodbin izpoznalo v sliki kakoga vojaka svojega očeta, sina, moža. Rekord pa je dosegel neki ujetnik, za katerega se je zglasilo 38 — zarotenc!

Ustavljeni časopisi. Oblasti so zaustavile izha-janje dnevnika »Ostravský Denník«, ki je od za-četka vojne izhajal dvakrat na dan. Dalje so oblasti ustavile glavno glasilo poljske ljudske stranke »Przija ciał Ludu«, ki je izhajalo v Kra-kovu pod uredništvom poslanca Ślapińskiego. Ustavljen je tudi židovski dnevnik »Wiener Morgen-zeitung«, ki je bil pisan v hebrejskem jeziku. Ukrozi tem odredbam se ne navajajo.

Prva krščanska cerkev na Češkem. Danes so vrši v Mladi Boleslavi slavnost tisoletnice ob-ščanske cerkve v Mladi Boleslavi, ki jo je zgradil knez Vratislav kot prvo krščansko cerkev na Češkem.

bimkanje ali prava ljubezen? Glej, to je vprašanje.

— Prava ljubezen, gospod de Clement. Da, resna in odkritosrčna ljubezen. Na to vam dam svojo častno besedo!

— Le ne razburjaj se, dečko. Verjamem ti, ker ti že ravno moram.

— To je sreča!

— Če bi ti pa povedal, da imaš tekme-ca, kaj bi porekel na to?

— Kaj bi porekel?

— Da.

— Da se prav nič ne čudim za to.

— Kakpak!

— Vaša hčerka je predrzažna in pre-ljubka, da bi ne imela oboževateljev.

— Glej, glej! Kako lepo novico mi po-veš!

— Ne pripovedujem vam ničesar, česar bi vi sam ne vedel tako dobro, kakor jaz. Jaz vam samo odgovarjam. Če vam moja vprašanja niso všeč, zakaj me pa vprašujete?

— Le mirno, le mirno! In če bi dostavil, da je ta tekmeč bogat, zelo bogat, kaj bi rekel ti potem? Hm?

— Rekel bi: tem bolje zanj.

(Dalje).

PODLISTEK

GREŠNICE.

Roman. — Francoski spisatelj Xavier de Montépia

— Ljuba moja gospa baronica, saj ve-ste, da sem vedno čislal in ljubil Karla. Posten, imeniten dečko je, poznam ga, in vendar ne morem takoj odločno odgovo-riti tako, kakor želite vi.

— Torej me zavračate? — je vprašala moja mati in vznemirjenost se jej je še podvojila, kar je lahko misliti.

— Ne pravim tega.

— In vendar . . .

Gospod de Clement jo je prekinil:

— Ljuba gospa baronica, — je dejal, — naj pride Karel sam k meni, da se po-govori.

Ni bilo mogoče še nadalje siliti vanj. Moja mati je odšla, ne da bi bila vedela pravzaprav, kaj naj misli o gospodu de Clementu in ali smem jaz upati in se bati. Zdelo se pa ni verjetno, da bi bil gospod de Clement čutil potrebo, da bi me žalil z brutalno zavrnitvijo. Pet minut pozneje

Razne politične vesti.

Drugi časi — drugi govori! Kakor znano, je angleški minister Lloyd George sedaj najvnetejši apostol — vojne. Leta 1900 pa je isti Lloyd George predložil zborovanju liberalcev resolucijo, ki je obsojala te danjo vojno v južni Afriki kot zločin in pogreško, storjeno po zahtevi neodgovornih kapitalistov. Resolucija je odklanjala opravičevanje te vojne kot nezadostno in neiskreno ter zahtevala od vlade pojasnila glede namenov, za katere se žrtvujeta življenje in kri. Na mirovni konferenci v Cardiffu je isti Lloyd George podpiral resolucijo, ki je živahno protestirala proti strašni in kruti politiki, ki je v tem, da se vojna razteza tudi proti ženskam in otrokom. V svojem govoru je ta tedanji zagriženi nasprotnik vojne rekel med drugim: Postopanje generala Bruce Hamiltona v Ventersburgu, kjer je požgal hiše, plenil zaloge ter ženske in otroke, ki so prosili kruha, pošiljal k Burmu, je bilo najpeklenskejši čin, ki bi ga mogel izvršiti katerikoli ropar. To je bila tista višja civilizacija, ki smo jo hoteli nesti v južno Afriko. — Dne 18. januarja 1901, je rekel Lloyd George v novem reformnem klubu med drugim: »Če bi javnosti sedaj vedela, kaj jo pričakuje, bi napravila konec strahotam v južni Afriki. Govorili so jej, da bi odnehanje od boja pomenjalo znak slabosti in da bi jo vse dežele sveta smatralo za jo. Ali v kupčijah življenja je človek moč tisti, ki napravljajo konec izgubam, čim vidi, da je stvar, v katero se je spustil, razočarala njegova pričakovanja. Slabič pa se brani, da bi možnosti nesreče gledal v obraz ter pričakuje, da njegovo podjetje prej ali slej ubere boljše poti. Isto velja tudi za narode. Močan narod in močna vlada moreta gledati vsem možnostim v lice in reči: Ni vredno stroškov. Tako je govoril sedanjji angleški minister za municijo še nedavno, tedaj, ko — ni bil minister! Drugačnji časi, drugačni govori in drugačne službe.

Zakaj je Italija začela vojno?

»Corriere della Sera« je priobčil članek, ki ga je spisal kot znanstvena avtoriteta pripoznani senator d'Ovidio o razlogih, ki so prisilili Italijo v vojno.

No, gospod d'Ovidio se je kaj neumno zaletel. Da je molčal, bi morda še kdo mislil, da je Italija morda vendar imela kak moralnično opravičljiv razlog za to vojno. D'Ovidio pa ovaja, da ga ni imela — nobenega. S tem člankom je pred vsakim mislečim človekom postopanje Italije še bolj kompromitiralo, nego je že kompromitirano. Naravnost vabi nas na malo ekskurzijo na polje razmerja med Avstrijo in Italijo v zadnjih treh desetletjih in v analizo njegovih »razlogov«. Utegnemo slediti temu vabilu.

Škode po dolgotrajni vojni.

I. Pistiner slika v »Arbeiter Zeitung« na interesanten način škode, ki jih prinaša vojna za poražence in za zmagovalce! Leto vojne vsebuje nešteto bede in stiske, žalosti in skrbi. Vendar vse nenadomestne izgube na človeških življenjih in na neposrednem ljudskem zdravju, razdejana imetja in zmanjšanje narodnega premoženja nikakor še niso največje zlo. Ne le, da vsak mesec vojne množi te posledice, ampak ustvarja tudi nove in zelo težke.

V vojnem območju in etapnem prostoru je opažal avtor velike izpremembe v poprečnih trdnih moralnih naziranjih. V zadnjem je vedno večja pohlepnost po dobičkih in neizbirčnost v sredstvih v ta namen. Ti ljudje izgubljajo čut, da so sredstva, ki se jih poslužujejo, nedostojna. V velikih masah se opaža izpremembo morale.

Tako tudi izprememba seksualne (spolne) morale. Zvestoba moža in žene poje. Pisec sicer ne verjame raznih pripovedek o »nasilstvih«. Živel je skoro ves čas v operacijskem območju in videl je, da so taka poročila po veliki večini izrodk fantazije. Res pa je, da snubljenje moškega ne nalaga na zadosten odpor ženske, pri čemer igra v mnogih slučajih tudi denar svojo vlogo. A tudi tu ni glavno to, da se to dogaja, marveč da se dogaja brez strahu! Torej vidimo tudi tu vsled dolgega trajanja vojne izpremembo morale, ki pa ne izgine hkratu v vojno.

Nadaljna nevarnost dolgega trajanja vojne je v dvojnem oškodovanju ljudskega zdravja. Ne le da se povrne domov toliko in toliko pohabljenec, marveč bodo mnogi vsled dogodkov in razmer v vojni, naporov, vremenskih neugodnosti, trpeli na raznih drugih posledicah. Ne le, da dvanajst mesecev vojne ustvarja številno še enkrat toliko bolnikov, nego šest mesecev, marveč nastajajo še le po dolgem trajanju vojne nove bolezni. Marsikdo, ki je pretrpel šest mesecev brez posebne škode, začenja pozneje bolehati na tej ali oni telesni hibi. Bolezen, ki bi jo bilo v prvih mesecih lahko ozdraviti, postaja pozneje morda neozdravljiva. Torej tudi na zdravstvenem polju ustvarja dolgotrajna vojna nove škode, ki jih bo občutila prihodnja generacija.

Škoda je tudi v tem, da se izpremeni razmerje med obema spoloma: številno žensk bo večje, nego onih moških. Moški, sposobni za življenje, dajajo največji kontingent žrtv na bojišču, ker se najdalje nahajajo v boju. Z drugo besedo: doslej je vsaka ženska starostna plast dobivala odgovarjajočo moško. Odslej pa ne bodo mlajši ženski letniki imeli dovolj po starosti primernih — soprogov. Množile se bodo žentive med starejšimi moškimi in mlajšimi ženskami in difference v starosti med možem in ženo postanejo večje. Razlike do dvajset let ne bodo redke. Ne da bi se to dogajalo vedoma in proračunljivo. Večino bodo marveč razmere potiskale v to in zdelo se jim bo naravno, kar je bilo doslej izjema. Kot izjema naj že bo difference v starosti, ali razlika 20 let med zakonskimi bo dovajala do neskladnosti, ki ne morejo ostati brez vpliva na otroke. In to bo pomenjalo škodo za prihodnjo generacijo.

Seveda smo posneli iz teh interesantnih izjav in le isto na kratko glavne misli, dočim jih pisec ilustrira in podkreplja z mnogimi podrobnostmi, da potem izraža željo, da ne bi vojna še dolgo trajala. Niso mu torej pred očmi škode vojne kakor take, marveč škode dolge vojne. Zato želi čim hitrejšega konca vojne. Priznava pa izrecno, da morajo popred nastopiti gotovi politični, strateški,

tehnični in moralni momenti. Gotovo pa mu je, da tudi za zmagovalce ne more predolga vojna prinesiti toliko koristi, da bi odtehtale vse označene škode in žrtve.

Nočemo oporekati piscu in odrekati njegovim trditvam opravičenosti. Vendar menimo, da bo mnogo odvisno od razsodnosti, inicijative in delavnosti poklicanih činiteljev, v koliko in kako dolgo bodo trajale posledice in škode vojne. Pri tem pa ne mislimo samo na faktorje državne uprave. Posebno kar se tiče škod moralne naravi, bo mnogo odvisno od sposobnosti in prave volje voditeljev in svetovalcev ljudstva. Ako bodo vsi, ki jim je po znanju, po službenem in socialnem položaju in po ugledu, ki ga uživajo, dana prilika, da vplivajo na prave poti, ako bodo vsi ti vršili svojo narodno in človečansko dolžnost, se utegevo razmerno hitro celiti gospodarske in moralne škode, ki so pač neizogibne po vsaki vojni. Izrecno pa moramo poudariti, da ne mislimo tu le na moške kakega gotovega stanu, kake gotove socialne plasti, ali kake strankarske pripadnosti, marveč se morajo vsi združiti na zdravilnem delu, da škode ne bodo tako velike in trajne ter da nam v doglednem času na razvalinah svetovne vojne vzklene novo srečnejše življenje!

Nasilje in usmiljenje v boju.

Strašne bitke so bile — bitke kakršnih zgodovina ne pomni. Naši vojvalci so videli zemljo pokrito s prestreljenimi človeškimi telesi, so videli sela v plamenu, razdejane palače, ceste in železnice, privadili so se dežju krogeli, naučili so se ciljati na sovražnika, prebadati, ubijati. Oni, ki so ostali doma, so gledali, kako so se polnile bolnišnice, gledali so žalostne obraze, neopisne rane. Iz resnosti junakov, ki se vračajo, iz njihovega pripovedovanja, iz opisovanja v pismih in časopisih, se je dvigala senca strahotnih dogodkov in je kakor megla legla na daljne kraje, megla je prekrila vse barve. Liste izgub z označaji: mrtev, ranjen, ujet, so nas globoko dirnile — zmage so drago plačane.

Kaj pa je danes pravzaprav junaštvo? Ni več samo izraz moči, ampak sta poleg tega potrebna tudi bistra glava in jasen pogled v lice smrtni nevarnosti, premaganje trdnega telesa, nadvladovanje duše do zadnjega diha, čvrsto zaupanje v samega sebe v tem svetu grozote. Vedeli smo, da bo ta vojna stala neizmernih žrtv, ali nikdo ni hotel verovati v nepotrebnost nasilja — saj živimo v dobi civilizacije! A vendar na vseh straneh: zasmešljivi ujetniki, neobrazložno zažgana mesta, osramočene žene in dekleta, pomorjeni otroci...

Ali je moralo tako biti? Ali ni to strašno, ako sovražnika, ki je za hip legal k počitku, od daleč obsipajo z granatami? A glejte: uničiti ga, to je naloga vojne. Govori se: borimo se proti vojski, a ne proti mirnemu prebivalstvu — čuvamo njih in njihovo last. To je lepa, a ne vsikdar izvedljiva naloga. Ko se čez polja gradijo strelski jarki, mečejo bombe v mesta, zasedena po sovražniku, tržišča, naselbine, se uničuje lastnina mirnega prebivalstva in to postaja žrtv celo svojih prijateljev. In nedolžni poidelec mora trpeti za končni cilj!

Meje nasilja stavlja vsakomur lastna vest. Ne pozabljajmo na prenapetost živcev — ure in ure treba vztrajati v morju granat, šrapnelov in bomb, treba izvajati naskoke z bodali, izmučiti se do skrajnih mej človeške moči, prihajati potem lačen in žejen v kako selišče, kjer si zopet napadan od prebivalstva — vse to v imenu domovine. Ali je čudno potem, da prihaja do nasilja, ki je mi v imenu kulture toliko obžalujemo? Ali koliko tega se le izmišlja, koliko se sploh niti dogodilo ni tega, kar nam često pripoveduje prebujna fantazija borilcev!

V vojni ni prave razlike med pravico in krivico. In vendar Nemci niso »barbari«, niti se mi ne bojujemo »barbarski«, ali nikar ne zahtevajmo od sovražnika onega, česar nam ne tudi ob najboljši volji ne more zajamčiti! Ali da se s strani naših sovražnikov počenja nasilja, na katere niti misliti ne moremo, ne da bi nam pokala srca od boli, to je neodpusten

greh, ki ga nikoli več, dokler bo človeška ga rodu na zemlji, ne morejo popraviti.

Taka izvajanja sem čital v »Kunstwart« ali vsekako treba previdno soditi o temi »nasilja«.

V najhujših časih bitk v fronti, pred fronto in za fronto slavi usmiljenje čisto tihe, četudi ne vsikdar opažene trumfe. Naši so zavzeli neko mesto v Galiciji. Naleteli so na sedmero otrok, ki so jim roditelji pobegnili, in neko mater. Bataljon je odšel dalje; zadnji vojak je stopil iz vrste in stopil k objokanim otrokom. Odvedli so ga k ženi, ki je malo poprej v gromenju topov povilo mrtvo dete! Vojak je v naglici zbil iz desk malo krsto. Iz hleva je prignil izstradanega konja, ga vpregel v star vozček in položil dete v krsto. Potem je na pokopališču napravil majhen križ iz dveh deščic. Deca so jadovala, prepričana sama sebi... Ko je izkopal grob, je položil vanj krsto in zmolil molitev, postavil križ na grob in ga posul z zelenilom z bližnjih vej. Otroci niso več jokali... In zopet jih je posadil na voz in odpeljal domov ter odhitel dalje za svojimi... Koliko plemenitosti in navadnem vojščaku... ni bil niti korporal.

To je le drobna epizoda, a mogli bi jih naštetih na stotine in tisoče. Kako so samo častniški slugi reševali častnike, koliko junakov je delilo svoj zadnji grizljaj s siromašnimi begunci, jim pomagalo spraviti iz plamena, kar se je rešiti dalo, obvezalo nesrečnejšem rane, jih tolažilo ter lilo solze za njimi! Vse to spada v posebno zlato knjigo, knjigo plemenitosti in dobrote, kjer ne bo govora o maščevanju, o preliti krvi!

Prof. D. M.—s v »Nar. Obrani«.

Cene raznih živil v Trstu.

(Dne 26. septembra 1915.)

Moka bela	...	K 0,78	kg
Sladkor	...	K 1,—	kg
Meso (govaje) sprednji deli	...	K 4,32	5,62 kg
zadnji	...	K 4,48	6,— kg
Meso telečje	...	K 5,20	do 8,— kg
Meso kostrunovo	...	K 3,20	do 3,60 kg
Vampi	...	K 2,—	kg
Slanina (soljena)	...	K 7,—	kg
Gnjat, kuhana	...	K 10,—	kg
Gnjat sirova	...	K 12,—	kg
Maslo sirovo	...	K 5,60	kg
Mast svinjaka	...	K 6,—	kg
Sir (amentalski)	...	K 5,40	kg
Kokoli	...	K 7,—	do 8,— kg
Polenovci	...	K 8,—	do 4,— kg
Polenovci suha	...	K 2,20	2,40 kg
Testenina	...	K 1,28	kg
Riz	...	K 1,60	kg
Fazol	...	K 1,28	kg
Bob	...	K 1,60	kg
Zelje (sladko)	...	K 24,—	32 kg
Zelje (kislo)	...	K 5,—	64 kg
Kisla repa	...	K 56,—	60 kg
Ječmen	...	K —	50 kg
Fazol (strožji) vinarjev	...	K 32,—	36 kg
Grah	...	K 20,—	24 kg
Paradizniki	...	K 24,—	32 kg
Radis	...	K 4,—	do 6 merica
Salata	...	K 8,—	do 10 glava
Zeleno	...	K 8,—	12 glava
Ošena	...	K 8,—	10 glava
Uebula	...	K 64,—	kg
Jajca	...	K 20,—	24 komad
Buce	...	K 4,—	8 komad
Pesa	...	K 2,—	do 4 komad
Malancane	...	K 4,—	10 komad
Kumare	...	K 4,—	do 8 komad
Mleko	...	K 56,—	60 liter
Olje	...	K 4,—	liter

Zeleznoto Kina-vino Serravallo

za bolehe in rekonvalescente.

Provroča voljo do jedi, utrjuje želodec in ojačuje tudi organizem

Priporočeno od najslavnejših zdravnikov v vseh slučajih, kadar se je treba po bolezni ojačiti. — Odlikovano z 22 kolajnami na raznih razstavah in z nad 6900 zdravniškimi IZBORNI OKUS.

Lekarna Serravallo - Trst

Hranilna vloga

sprejema od vsakega tudi če ni ud zdruga, in jih obre- 4 1/2 % večje zneske pa do- stuje po- otvarja tekovne račune z dnevnim obrestovanjem.

Rentni davek plačuje zadruga sama.

Vlaga se lahko po eno krono.

Podatke-branilni račun 75.679. TELEFON 16-04.

Trgovsko-obrtna zadruga v Trstu

registrovana zadruga z neomejenim jamstvom

ulica S. Francesco šte. 2, I. nadst.

Posojila

daje na osebni kredit in na zastave

proti plačilu po dogovoru.

Uradne ure: vsak dan od 9 do 12

dopolodne in od 3 do 5 popoldne.

Priporoča male hranilne škrinjice, ki

so posebno primerne za družine.

JADRANSKA BANKA

Trst, Via Cassa di Risparmio šte. 5 (Lastno poslopje)

KUPIJE IN PRODAJA: vrednostne papirje, rente, obligacije, zastavna pisna, priporočila, delnice, srečke itd. VALUTE IN DEVIZE. PREDUJMI na vrednostne papirje in blago ležeče v javnih skladiščih. SAFE - DEPOSITS. PROMESE. Brzjavlj: JADRANSKA.

MENJALNICA

VLOGE NA KNJIZICE 4% od dneva vloge do dneva vplačila. Rentni davek plačuje banka in vloga. OBRESTOVANJE VLOG na tekočem in širokemu po dogovoru.

URADNE URE: od 9 do 12¹/₂, pop. in od 2¹/₂, do 5 pop.

FILIALKE: DUBROVNIK KOTOR LJUBLJANA METKOVIĆ OPATIJA SPLIT ŠIBENIK ZADAR

AKREDITIVI, ČEKI IN KAZNICE NA VSA TU-IN INOZEMSKA TRŽIŠČA. Živahna svezna z AMERIKO. REMBOURSI KREDITI. PRODAJA SREČK RAEREDNE LOTERIJE.

ESKOMPTUJE: srečke, devize in papirje. Zavarovanje vsakovrstnih: papirjev proti kurzni izgubi, revizija žrebanja srečk itd. brezplačno. STAVBNI KREDITI, REMBOURS-KREDITI. Krediti proti dokumentom ukrcanja. BORZNA NAROČILA. INKASO.

Telefon: 1463, 1793 in 2076. ESKOMPT MENIC